
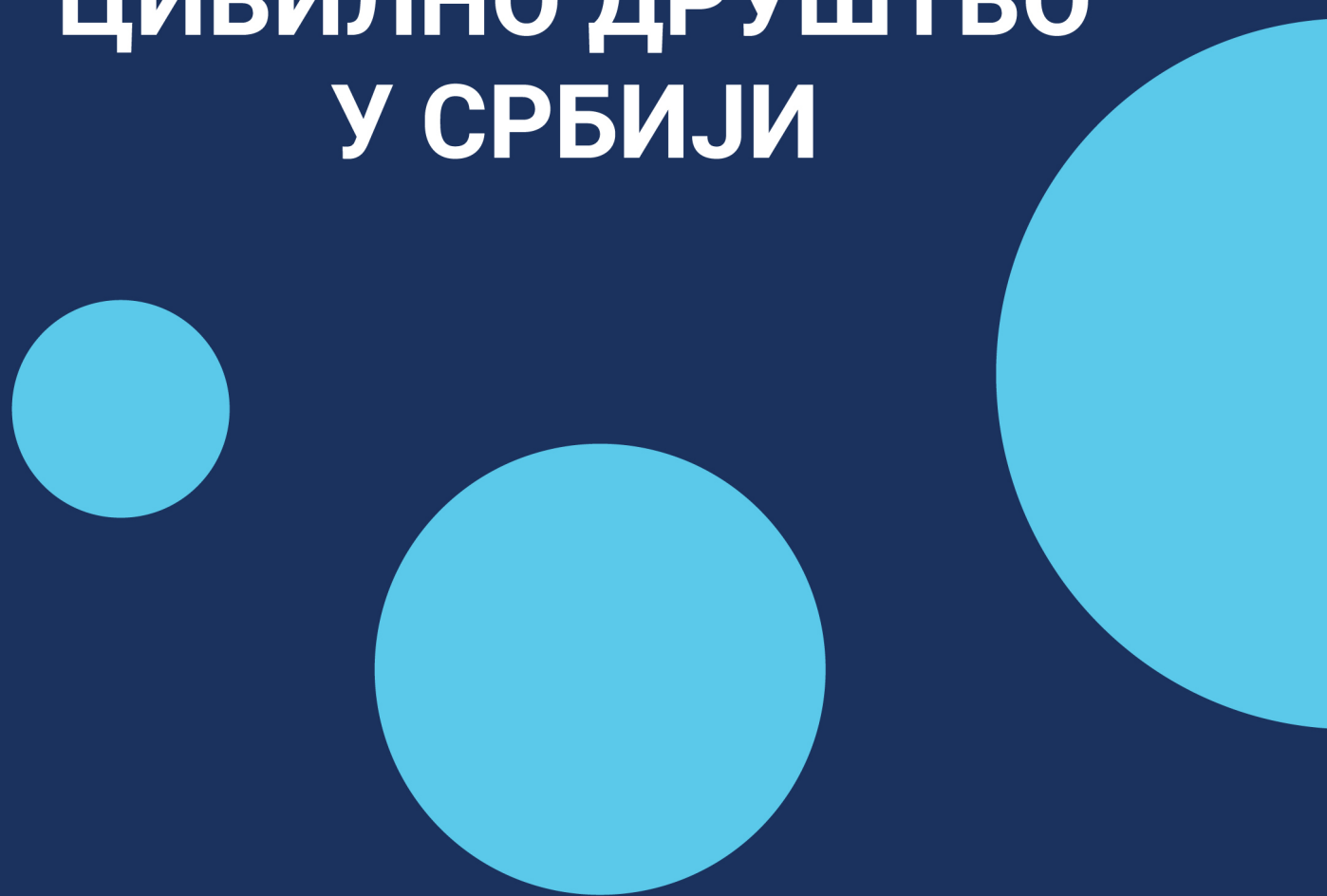

**#ЕУ РЕСУРС ЦЕНТАР ЗА
ЦИВИЛНО ДРУШТВО
У СРБИЈИ**

Право детета на заштиту од дискриминације

„Овај текст објављен је уз финансијску помоћ Европске уније. За садржину овога текста искључиво је одговорна Београдска отворена школа и та садржина нипошто не изражава званичне ставове Европске уније”.

Право детета на заштиту од дискриминације

Недискриминација као људско право и право детета

Суштина права на заштиту од дискриминације, прописаног у Конвенцији о правима детета огледа се у гаранцијама да сва права важе за сву децу без изузетка и обавези држава да пруже заштиту од свих облика дискриминације.

Право детета на заштиту од дискриминације утемељено је на ставу да су сви људи једнаки, што је основни принцип људских права. Зато је неједнакост неприхватљива, а забрана дискриминације је премиса на којој је базирано остваривање свих људских права, па и права детета.

Државе имају две врсте обавеза у вези са правом на недискриминацију:

(1) да предузму мере ради **спречавања** дискриминације, односно **све неопходне мере за заштиту угрожених група**;

(2) да покрену **кампање** које промовишу једнакост, посебно у корист угрожених група. (значи превенција).

Одређење дискриминације

Зашто је важно знати шта је дискриминација?

Широка употреба овог термина довела је управо до тога да често нешто назовемо дискриминацијом – а да то заправо и није, а исто тако одређену ситуацију не препознамо као дискриминацију када то она заиста јесте.

Зато је важно знати:

- шта је дискриминација, како настаје, који све облици постоје;
- шта препознаје наш законодавни систем и међународни уговори (Конвенција о правима детета) и како нас штите;
- како да је препознамо и шта можемо да урадимо.

Шта је дискриминација?

Дискриминација је свако разликовање, искључивање, ограничавање или давање првенства које се заснива на неком недозвољеном разлогу и има за циљ или последицу угрожавање или онемогућавање људских права и основних слобода.

Дискриминација представља поступање којим се на непосредан или посредан, отворен или прикривен начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа, односно врши пропуштање чињења у односу на лице или групе лица, а који се заснива на неком личном својству.

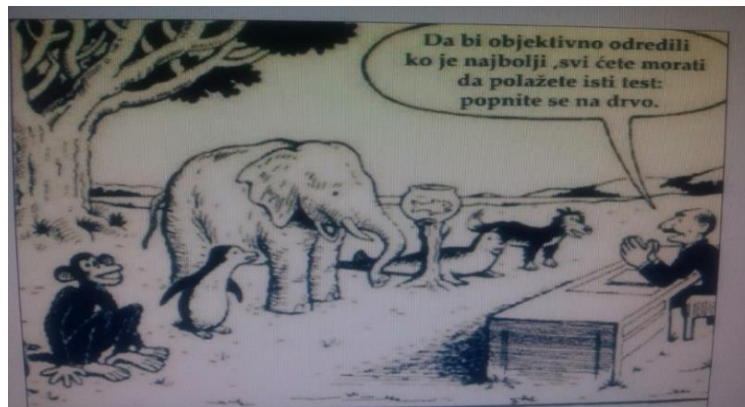
Из овога следи да дискриминација не представља само **поступање** које доводи до кршења неког права, већ да је она и **пропуштање чињења** од стране носиоца одговорности, које је изазвало кршење права појединца или групе (нпр. наставник слабовидом детету даје тест написан величином слова коју дете не може да прочита (као за све друге) – *наставник је пропустио да прилагоди тест здравственом стању детета и тиме га ставио у неравноправан положај.*

Да би нешто била дискриминација потребно је буде подстакнуто одређеним личним својствима:

раса, боја коже, преци, држављанство, статус мигранта, национална припадност или етничко порекло, језик, верска или политичка убеђења, пол, родни идентитет, сексуална оријентација, имовно стање, социјално порекло, здравствено стање, сметње у развоју и инвалидитет, осуђиваност, старосна доб, изглед, чланство у политичким, синдикалним и организацијама ... и тако даље.

Рекли смо да дискриминација јесте неједнак третман заснован на личном својству, односно: неједнако поступање према једнакима. Али, дискриминација је и **једнако поступање према неједнакима!**

Ова слика да добар начин приказује дискриминацију - **једнаког поступања према неједнакима!**

Шта су мере афирмативне акције?

Дискриминацију не треба мешати са мерама афирмативне акције!

Смисао и крајњи циљ гаранције права на заштиту од дискриминације је успостављање праведног друштва у којем сви људи уживају своја права. Да би уживала права на исти начин као и друга деца, некој деци је потребна већа подршка (или другачији облици подршке), посебно оној која немају исте стартне позиције и којој је потребно више ресурса како би превазишла постојећи јаз и изашла из маргинализације.

Ове слике добро илуструју праведност у поступању.

једнако поступање

фер поступање

уклањање системских баријера

Да би се остварила једнакост и свој деци обезбедиле једнаке могућности да уживају сва призната права и ресурсе којима заједница располаже, неопходно је предузимање посебних мера намењених деци из осетљивих и маргинализованих група. Значи, постоје одређене мере према групама које се због своје угрожености свесно стављају у повлашћен положај, да би се на тај начин анулирала њихова дискриминисаност. Такве мере називамо **мере афирмативне акције**.

Пример:

Олакшице при упису деце у школу и током школовања:

- обавезне **квоте** за пријем на факултете за ученике из одређених мањинских група (најчешће ромске националности) или квоте за жене на факултетима где су оне недовољно заступљене.
- Студентске/ученичке стипендије – постоје стипендије које су доступне само студентима из одређених мањинских група, (код нас најчешће ромске националности).
- Индивидуални образовни планови у систему образовања који су дизајнирани да помогну ученицима из осетљивих група да успешно заврше образовање, првенствено за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом, деци ромске националности.

МАО јесте и - 40% жена у парламенту, подстицање запошљавања особа са инвалидитетом, или нпр. да су *паркинг места за особе са инвалидитетом/или родитеље деце која се отежано крећу посебно назначена у близини улаза у школе и резервисана су само за њих* и сл.

Иако се МАО могу учинити као повлађивање, привилеговање (те их припадници већинске/доминантне групе у друштву виде као неправедне), оне се **не сматрају** дискриминацијом јер се односе на групе деце која су у неједнаком положају у односу на другу децу и циљ им је да деца из ових група добију једнаке могућности за уживање гарантованих права.

Важно је нагласити да мере афирмативне акције морају бити законом (или подзаконским актом) дозвољене и предвиђене и увек су ограниченог временског трајања, тако да се укидају онда када се постигне жељени циљ. Њима се не гарантују нека нова права детета само за одређену децу, већ се гарантују додатни механизми подршке за уживање права која имају сви.

Постојање различитих подстицајних мера указује на то да је држава свесна постојања неравноправности, неједнаких шанси и могућности појединих група, као и јасно опредељење да те недостатке превазиђе, **али**, оне су и поуздан показатељ да у једном друштву постоје системске препреке за остваривање људских права за одређене групе људи.

Наравно, идеална ситуација у друштву би била онда када би мере афирмативне акције биле непотребне. То би био сигуран знак да сви чланови друштва уживају своја права равноправно.

Врсте и облици дискриминације деце

Дискриминација није сваки неправедан поступак према детету.

Често се дешава да се дискриминацијом сматра сваки неправедан поступак и то је погрешно. Да бисмо нешто означили као дискриминацију, неопходно је да се задовоље два услова:

- да је дошло до кршења неког људског права или права детета и
- да је до кршења дошло услед постојања неког личног својства (пол, инвалидитет, национална, расна припадност итд.).

Уколико недостаје бар један од ова два елемента, не можемо говорити о дискриминацији. Деца и одрасли се могу осећати повређено, незадовољно или љутито у неким ситуацијама, али да заправо није дошло до кршења права. Стога је важно сваку сумњу или пријаву размотрити у контексту гарантованих права.

Навешћу пример који ћемо анализирати, а ви размишљајте о томе *Да ли је реч о дискриминацији? Ако да - по ком основу је дискриминација (тј. Које лично својство је у основи дискриминације? Која права детета су угрожена? Који стереотип је у основи поступања?*

Пример: *Неко је закључао девојчицу ромске националности у тоалет за време школског одмора зато што „не воли Роме и мисли да су они прљави“.*

Лично својство: национална припадност. Због тог личног својства неко је нешто учинио (закључао девојчицу). То значи да је лично својство у функцији тог чињења. Дошло је до кршења права ромске девојчице, и то члана 19 Конвенције - *права на заштиту од насиља*, у овом случају физичког насиља. Стога, овај случај јесте дискриминација.

Надам се да је ова анализа помогла у томе да боље препознамо дискриминацију, односно да је разликујемо од других неправедних поступака (на које свакако, као професионалци који раде са децом треба да реагују).

Наведена су три примера, покушајте да одредите који од њих представљају, а који не представљају дискриминацију.

1. На радионицама које организује једна организација, вршњаци се подсмевају детету због говорне мане и имитирају његов говор. Водитељи радионице не реагују.
(Ово јесте дискриминација, дошло је до вербалног насиља над дететом које има одређено лично својство од стране друге деце. Такође, примећује се и нереаговање (пропуштање чињења) одговорне одрасле особе, што такође представља кршење права детета – дискриминаторно поступање).
2. Два дечака су се потукла да би доказали ко је најјачи у разреду. Један дечак је из сиромашне, а други из породице познатог политичара.
(Овде није дискриминација у питању – иако постоји лично својство (имовно стање и статус родитеља), иако постоји кршење права (физичко насиље), нема корелације између ова два, односно, лично својство није било узрок туче, већ то да се докаже ко је најјачи у разреду).
3. Неколико ученика у школи није религиозно. Други ученици их називају безбожницима, антихристима и неморалцима. Нико од запослених на то не реагује.
(И овде је у питању дискриминација – на основу личног својства верске припадности/ неприпадности; - вербално насиље)

Које су врсте и облици дискриминације деце?

Видљиви и лако препознатљиви облици дискриминације, попут оних из доба нацистичке Немачке током Другог светског рата према Јеврејима, или политике Апартхејда у Јужноафричкој Републици према црнцима, ретки су у данашње време. Због тога је разумевање различитих врста и облика дискриминације једна од кључних компетенција оних који раде са децом и за децу за препознавање и реаговање у случају дискриминације.

Различити аутори и институције које се баве људским и правима детета дефинишу различите врсте дискриминације у односу на то: да ли је она посредна или непосредна; да ли постоји намера за вршење; ко је врши; по ком личном својству се врши. Навешћемо најчешће врсте.

Директна дискриминација (непосредна) настаје онда када неједнако третирамо особу или групу због њиховог личног својства. **Пример:** Школа одбија да упише дете са сметњама у развоју.

Индиректна дискриминација (посредна) настаје у случају када се успостави захтев (или правило) за који се, на први поглед, чини да је исти за све, али у ствари има ефекат омаловажавања, ограничавања права или једнаких могућности особама или групама које имају одређена лична својства. **Примери:** Слепа особа жели да купи карту за концерт, али је куповина омогућена само путем Интернета што онемогућава особу да купи карту, односно посети концерт.

Намерна дискриминација подразумева свесно угрожавање нечијих права. **Пример:** Поједине компаније захтевају од жена да се приликом запошљавања обавезу да неће рађати децу у наредних неколико година.

Ненамерна дискриминација се дешава случајно, не постоји жеља да се неко угрози. Често нисмо свесни дискриминаторског понашања зато што имамо најбоље намере, међутим, упркос тим намерама, резултат је акција која прави разлику између група и једну фаворизује. Најчешће је повезана са пропуштањем чињења. **Пример:** Наставник пропусти да уради индивидуализацију или индивидуални образовни план (ИОП) за дете, што за последицу има неостваривање права или неотклањање тешкоћа у остваривању права на образовање. *Наставник слабовидом детету, као и свим ученицима у одељењу, даје тест исписан величином слова коју не може да прочита.*

Индивидуална дискриминација је присутна онда када припадник једне групе дискриминише припадника неке друге групе. **Примери:** Наставници очекују да девојчице буду тише и мирније на часу од дечака. Дете друго дете назива погрдним именима зато што је друге вероисповести.

Институционална (системска) дискриминација односи се на неправедан и неједнак третман од стране друштва и његових институција у целини. Најчешће произлази из системских стереотипних уверења које подржава већина која живи у друштву. Таква дискриминација се обично осликава у прописаним процедурама, политикама, законима и другим формалним захтевима. **Примери:** Школа одбија да упише дете са сметњама у развоју. Наставник одбија да у свом одељењу има дете са сметњама у развоју. Искључивање квалификованих жена из подручја рада у којем доминирају мушкарци или из институција и процеса одлучивања.

Структурална дискриминација је посебан облик институционалне дискриминације. Она је често „сакривена“ у ономе што се доживљава као „нормално“ или „природно“. **Пример:** Корисницима инвалидских колица није забрањен приступ у позориште, биоскоп, школу, али су физичке баријере (непостојање заливених степеника) препрека за њихов улазак.

На основу **личног својства** разликујемо и друге врсте дискриминације, тзв. „изме“, које су добиле и своје специфичне називе:

- **расизам** – неједнак третман људи у односу на расу којој припадају;
- **сексизам** - неједнак третман људи у односу на пол;
- **класизам** - неједнак третман људи у односу на класу, тј. друштвени слој из којег потичу и којем припадају;
- **антисемитизам** - мржња, нетрпељивост и предрасуде према Јеврејима, као религијској групи или нацији;
- **антициганизам** - посебан вид расизма усмерен према ромском народу, а идеологија је заснована на историјски потхрањеним идејама о расној надмоћности појединих народа, а који се изражава кроз насиље, говор мржње, израбљивање, стигматизацију и дискриминацију;
- **антиисламизам** - мржња, нетрпељивост и предрасуде према припадницима муслиманске вероисповести.

Говор мржње – (1) исписивање дискриминаторних порука или симбола; (2) коришћење уџбеника (рецимо, у процесу образовања) који у себи садрже поруке дискриминације, мржње или насиља; (3) јавно изношење идеја, информација и мишљења којим се позива на неједнак третман или насиље према било ком лицу или групи лица с обзиром на њихово лично својство. (То значи да остваривање права на слободу говора - изузима говор мржње.)

Сегрегација је раздвајање људи на основу различитих карактеристика који се у правилу косе са начелима људских права и слобода (ако се образују засебна одељења или групе из разлога који није у складу са законом); *Студенти са инвалидитетом могу да буду смештени само у један дом који је намењен искључиво њима и који је у потпуности прилагођен њиховим потребама.* (Иако у овом примеру имамо условно речено *добре намере*, реч се о сегрегацији јер студенти могу да уписују САМО тај један дом у коме су сегрегисани.

Ситуација у нашој земљи по питању дискриминације деце

Шта нам кажу нека истраживања по питању дискриминације деце код нас?

Налази из *Посебног извештаја о дискриминацији деце*, Повереника за заштиту равноправности указују на следеће:

1. Деца су најчешће дискриминисана у образовном систему. (То не изненађује будући да је то систем у коме деца бораве четвртину, односно трећину дана.)
2. Дискриминацији су изложена најчешће деца ромске националности и деца са сметњама у развоју и инвалидитетом.
3. Дискриминација се најчешће огледа у томе да установе нису предузеле благовремене и адекватне превентивне мере, а изостајала је и адекватна реакција одговорних лица (пропуштање чињења).
4. Деца ромске националности су често жртве дискриминаторног вршњачког поступања.
5. У значајној мери су присутни стереотипи и предрасуде према младима, припадницима ЛГБТ популације, што за последицу има насиље и дискриминаторна понашања према њима. Нека истраживања указују на то да

нешто мање од половине средњошколаца има „хомофобичне“ ставове (сваки четврти је става да они заслужују батине). Средњошколци имају највећу социјалну дистанцу према: ЛГБТ популацији, затим према етничким мањинама - Албанцима и Ромима, али и према мигрантима, што указује на постојање *етничких стереотипа међу младима*.

Шта је уочено на терену по питању дискриминација деце **ромске националности у школама?** (навешћу конкретне примере)

- Сегрегација – постојање сегрегисаних одељења и школских објеката, који су обично значајно слабије материјално-технички опремљени.
- Мали број деце ромске националности редовно иде у школу, има деце која иду у четврти разред а још увек не знају добро да читају и пишу. Школа није предузимала мере ради осигурања редовног похађања школе.
- Ученици из Туристичко-угоститељске школе били су на пракси у једном ресторану. Власница ресторана издваја девојчицу ромске националности и говори јој да прво иде кући да се истушира. (Власница је покушала да се оправда тиме да је за ресторан важан одређени ниво хигијене ученика, међутим она није проверавала хигијену осталим ученицима, већ само ромске девојчице.)
- Власница фризерског салона је одбила да код ње на пракси буде девојчица ромске националности (уз образложење да њене муштерије не воле да им Ромкиња „ради око косе“).

Шта је уочено на терену по питању дискриминација деце са **сметњама у развоју?**

- Дискриминација је најчешћа у пружању услуга, нпр. на квалитетно образовање, приступ квалитетним здравственим и социјалним услугама и др.
- Проблеми са којима се суочавају су доступност у најширем смислу (неотклоњене архитектонске и комуникацијске баријере), као и изостанак обезбеђивања адекватне подршке која је потребна конкретном детету (ММА)
- Два дечака су имала алергије на млеко, млечне производе и јаја. Предшколска установа није обезбедила исхрану (пропуштање чињења) за ова два дечака у складу са њиховим здравственим стањем, већ је обезбеђивала исту храну за сву децу, без уважавања специфичне ситуације у којој се ови дечаци налазе. Тиме су дечаци посредно дискриминисани на основу здравственог стања.

Дискриминација се често назива и предрасуда у акцији!

Многи облици и врсте дискриминације настају и генеришу се из системских стереотипних уверења. Због тога се дискриминација често назива и предрасуда у акцији! То шта мислимо о појединцу/групи, утиче на начин на који се према њима понашамо. Уколико мислимо да је нека група лоша, онда оправдавамо и дискриминацију припадника те групе, тј. ускраћивање права (нпр. на основу уверења да су ромска деца прљава, мислимо да је „у реду/оправдано“ да им се забрањује улаз на базен, док је деци из других група улаз дозвољен и без претходне провере њиховог нивоа хигијене).

Истраживање о остваривању права детета

Извештај о остваривању права детета у Републици Србији указује на постојање дискриминаторних ставова код деце и младих узраста од 12 до 18 година:

- Сваки четврти испитаник подржава идеју етнички чисте државе.
- Сваки пети би ради националних интереса одобрио приморавање здравих жена да роде децу.
- Четвртина деце и младих у Србији сматра да су атеисти особе без морала, које нису у стању да разликују добро и зло.
- Сваки девети сматра белу расу супериорнијом од осталих.
- Трећина деце и младих мисли да женама **не** треба да буду доступна одговорна места у држави и бизнису.

У наведеним примерима се уочавају стереотипи и предрасуде у односу на пол, националну, верску, расну припадност. Опасност није само у томе што деца и млади мисле тако, већ што њихово понашање/деловање често јесте у складу са тим уверењима, што доводи до дискриминаторног понашања (предрасуда у акцији).

Реаговање у случају дискриминације

Сваки случај дискриминације треба пријавити. Препознавање и пријављивање дискриминације је од суштинског значаја за изградњу подстицајне, безбедне и партиципативне атмосфере.

Установа или организација у којој дете борави дужна је да интервенише у случају **сумње** и када је **утврђено** дискриминаторно понашање, и то када се оно припрема, дешава или се догодило према детету. Одговорни и запослени у установи/организацији, **имају обавезу** да препознају дискриминацију, а ако је утврђена, предузму одговарајуће мере.

Када до дискриминације дође, предузимају се мере **интервенције** којима се:

- дискриминаторно понашање зауставља;
- осигурава безбедност учесника (оних који трпе, сведоче или чине дискриминацију);
- смањује ризик од понављања;
- ублажавају последице за све учеснике;
- прате ефекти предузетих мера.

Дете и родитељ такође могу пријавити дискриминацију. Уколико се она догодила у образовно-васпитном систему, дискриминација може бити пријављена **школи**. Школа је дужна да поступа по пријавама које могу бити неформалне – изнете усмено наставнику, стручној служби школе и директору. Уколико је неопходно, пријава се може (заједно са родитељима) поднети и директору школе у писаном облику.

Поред реаговања у оквиру школе, притужба се може поднети и: **просветној инспекцији; Министарству просвете;**

Заштитнику грађана (само ако је особа своја права већ покушала да заштити у одговарајућем поступку);

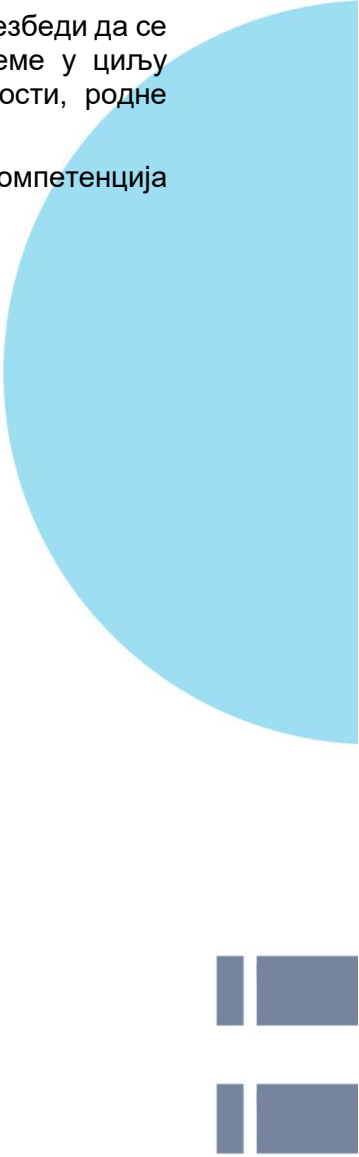
Поверенику за заштиту равноправности (бави се утврђивањем само кршења овог права, права на недискриминацију). *Терет доказа није на оном ко пријављује дискриминацију. Односно, не доказује дискриминацију онај ко је пријављује, већ онај ко је означен за дискриминаторно поступање треба да докаже да дискриминације - није било.*

Превенција

Имајући у виду ставове деце и младих по питању различитости, и заступљеност дискриминације, **превенција** се намеће као јако важна.

Она треба да кроз формално и неформално образовање деце и младих обезбеди да се у едукативне програме и материјале интегришу, потом и спроводе теме у циљу промовисања културе толеранције, разумевања и уважавања различитости, родне равноправности и недискриминације различитих друштвених група.

Едукација у овој области треба да буде усмерена и на значајно јачање компетенција професионалаца који раде са децом и за децу.

ЛИТЕРАТУРА
И ИЗВОРИ

- УН Конвенција о правима детета
<https://www.unicef.org/serbia/media/3186/file/Konvencija%20o%20pravima%20deteta.pdf>
- Правилник о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета, ученика или трећег лица у установи образовања или васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 22/2016)
<http://www.mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2015/08/Pravilnik-diskriminacija.pdf>
- Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Службени гласник РС”, број 65 од 24. августа 2018.)
<https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/ministarstva/pravilnik/2018/65/2/reg>
- Посебни извештај о дискриминацији деце, Повереник за заштиту равноправности.
http://ravnopravnost.gov.rs/wp-content/download/poseban_izvestaj_o_diskriminaciji_dece_web.pdf
- Приручник за наставнике за рад са децом виших разреда основне школе (8. радионица)
<https://www.opd.org.rs/wp-content/uploads/2018/08/Prirucnik-za-rad-sa-DECOM-o-pravima-deteta.pdf>
- Индекс – индикатори остварености права детета у образовно васпитном систему (област недискриминација: стр.69-79)
<https://www.opd.org.rs/indeks/>
- Ресурс пакет – наставне јединице из различитих предмета (основна школа) у које је интегрисан концепт права детета (и право на недискриминацију)
<https://www.opd.org.rs/resurs-paket/>
- Наставне јединице из различитих предмета - интеркултурално образовање (средња школа) - збирку наставних јединица из области интеркултуралног образовања коју су професори из средњих школа креирали кроз пројекат „Живети заједно”.
На дну странице: <https://www.opd.org.rs/resurs-paket/>
- Водич за интеркултуралност младих
<http://kzm.subotica.rs/files/Vodi%C4%8D%20za%20interkulturalnost%20mladih.pdf>
http://cpd.org.rs/wp-content/uploads/2017/10/za_razliku_bogatije.pdf
https://www.researchgate.net/publication/283123055_Vodic_za_unapredjenje_interkulturalnog_obrazovanje
<http://media.cgo-cce.org/2013/10/obrazovniprirucnik.pdf>

https://pjp-eu.coe.int/documents/1017981/1668003/tkit4_serbian.pdf/7ca8f534-8044-41ce-b830-6c5b30ba53e4

<http://oknis.org.rs/koalicija-za-monitoring-inkluzivnog-obrazovanja/doc/vodic-za-roditelje.pdf>

Видео-клипови:

- Стереотипи и предрасуде као узроци дискриминације

<https://www.youtube.com/watch?v=CqKqTiqHbFA>

- <https://www.youtube.com/watch?v=BO6PQHGXnlk>
- https://www.youtube.com/watch?v=g_om7oc5EBE
- <https://www.youtube.com/watch?v=2KlvmuxzYE>
- (<https://www.facebook.com/worldeconomicforum/videos/what-does-a-scientist-look-like/10155260880371479/>).
- <https://www.youtube.com/watch?v=pL1rfwsv9wc>
- <https://www.youtube.com/watch?v=DVxU0DSkK3Y>
- <https://www.youtube.com/watch?v=7kLaZ06HWew>
- <https://www.youtube.com/watch?v=5WD3H7103uQ>
- https://www.youtube.com/watch?v=oelpuF_I-oM
- <https://www.youtube.com/watch?v=WXaiA-98Qdw>
- <https://www.facebook.com/watch/?v=10155260880371479>
- <https://www.youtube.com/watch?v=MQcN5DtMT-0>

